

Minden eddigi társadalom története
osztályharcok története :: ::
Világ munkásai egyesüljétek!

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

Az iparilag fejlettebb ország a ke-
vésbé fejletlenek saját jövője képét
mutatja Marx

NO. 24. SZÁM. VOL. IX. ÉVFOLYAM.

NEW YORK, 1911 MÁRCIUS 24.

EGYES SZÁM ÁRA 1 CENT.

Kiáltvány

Amerika magyar szocialista munkásaihoz!

Eltvársak!

Munkások!

IT. ERRE A JOZAN MAGATARTÁSRA
OSZTÁLYHELYZETÜNK UTAL BEN-

NÜNKET, AMELY TELJESEN EGYFOR-
MA, AZ EGYMÁS MEGÉRTÉSÉT A KÖ-
ZÖS CÉL TESZI LEHETŐVÉ, amely fel-
ébreszti a forradalmi cselekvés vágyát és kö-
telességét.

Az idő elcsúszott Amerika munkásságának
feje fölött. A technika csodás fejlettsége vég-
leg átváltotta a termelés és fogyasztás vi-
szonyait. A termeléseszközei mindinkább ke-
vesbedő kapitalisták kezében az embernek
szinte minden szükségletét előállítják, de nem
azért, hogy ellássák a dolgozó népet élelem-
mel, ruhával és lakással, sőt ellenkezőleg, még
éhségtől, a fagytól sem óvják meg, hanem a
bérmunkások bányák mélyében életüket koc-
kázta, forró tüzkatlanok közelében majd
megolvadva, avagy fagyos hidegben keresz-
tül fázva, szétlő, esőtől törve avagy a mühe-
lyek tündöklő porától ellepve csak azért
dolgoznak, hogy a kapitalistáknak felhalmoz-
zódjanak az árak: rengeteg nagy tömeget.

A kapitalizmus érdeke majd emberföltött
munkát parancsol és annyira zavarja a bérmunkásokat,
hogy naphosszat és késő este li-
hegnek testüknek minden izmát megfeszítve,
majd pedig leállnak a gyárak ezrei nem törőd-
ve azzal, hogy bérabszolgák milliói családostul
nélkülözésbe kerülnek, éhségbe sodortat-
nak, betegségbe esnek.

A szemmel látható osztály ellentétek a tár-
sadmélet minden terén észlelhetők. A terme-
lési viszonyokban, amelyeknek változása meg-
előzi a társadalmi élet átalakulását, már sise-
reg a termelési erők és a tulajdonviszonyok
forrongó ellentéte. A mai mindenható technika
nem férhet meg a termelő eszközök magán-
tulajdonának rendszerével, mert fejlődve,
rököléshelyre csak a társadalmi élet
új korszakait.

A társadalmi élet nagy gazdasági kitérései
érzékenyen sújtják a munkás osztályt és egye-
nesen kihívják erős osztályharcát AME-
LYET A MUNKÁSSÁG CSAKIS EGYE-
SÜLT ERŐVEL VIVHAT MEG. Sokféle
szakadva, különböző alárendelt okok miatt
megtört a nem tud a munkásság a mai tár-
sadmélet rend ellen eredményes harcot folytatni.
Eppen ezért félre téve a multnak kicsinyes
a szocializmus rovására végre ment esemé-
nyeit, amelyek a szocialista nevelés helyett a
visszataszító személyes veszekedést tolták
előtérbe, a jövőbe vetve tekintetüket, amí-
dön a kapitalizmus immár elviselhetetlen ur-
lalmával a munkásság egészének kell meg-
ütökönie, meg találtuk a módot arra, hogy a
legalább a magyar szocialista erőket közös-
céljaink érdekében egyesítsük.

Az egyesült szövetség MUNKÁRA, IGAZI
FORRADALMI MUNKÁRA KÉSZÜL.
Nem akarunk hátra maradni a rohamosan fejlő-
dő élet utján, hanem előre sietve, a szocializ-
mus eszméjét fölfogva rendelkezni akarunk
a forradalmi öntudatunk ama nagy ere-
jével, amely egy egész új világot teremt sző-
runkra. A mai társadalom megoldott csak
az egész munkásosztály műve lehet. Tudva
ezt nem gyöngíteni akarjuk a szocializmust,
hanem egyesüléssel közelebb juttatva az egész
amerikai munkásság összeolvadásához bizto-
sítani a szocializmus térfigyelését.

Nemzetiségi csoportot alkotva nem válasz-
falat akarunk felállítani magunk és az ország
egyéb nemzetiségi munkásai között, hanem —
mint EGYESÜLT MAGYAR SZOCIALIS-
TA CSOPORT beleilleszkedünk meggyőző-
désünk egész lelkesültségével az amerikai
munkásság a ma még gyöngye, de folyton erős-
böd osztályharcába.

Napról-napra új harcosokkal gyarapodva a
nemzetközi szocializmusnak nem a többiek-
től különálló seregét akarjuk alkotni, hanem
törekvésében és céljában egységes táborra
egyik csapatát. ÉS LEGKEVÉSBE A-
KARJUK, MINT EGYESÜLT SZÖVETSÉG
ELFOJTANI A FELFOGASOKNAK KÜ-
LÖNSÉGÉT. MEGÉRTJÜK, HA KÜLÖN-
BÖZŐ VÉLEMÉNYEN VANNAK EMBE-
REK S VAN BENNÜNK ANNYI SZOCIA-
LISTA TUDÁS, HOGY MEG IS BECSÜL-
JÜK EGYMÁS ELLENTÉTES NÉZETE-

mus világos gondolatai és tanításai minden
erőlködésük dacára is elhódítják nyájukat.

Nekünk pedig maga az a tudat is boldogí-
tó, hogy rövid időn belül elvégezzük az egyesü-
léssel járó belső szervezeti munkánkat meg-
kezdhetjük elhínteni a szabad gondolatot. És
lekonyul az arca az üzlethazafiaknak is, mert
— félhagyva az egymásközötti összetűzése-
ket — legfőbb ideje immár, hogy megkezdjük
ellenőrizni minden lépésüket és tetteiket,
mert nincsen egyéb céljuk, mint anyagilag ki-
fosztani szövetségüket a papoktól elbújtott
tömeget.

Nem erőltetül kezdjük meg a felvilágoso-
dás és forradalom ellenes elemek letörésére
az irtó hadjáratot. A magyar munkásság ez-
rei állanak harcra, tette készen szövetségünk
ben és ezrek vártak az egyesülés hírére, hogy
az egységes, közös munkában a tölünk még tá-
vol álló, a papok és álhazafiak befolyása alatt
szenvető tömgek meghódításában részt ve-
hetnek. Sajtónk is — az Előre és a Népakarat
— is egyesül. A két lap ezentul egyesítve
"Testvériség" címen háromszor hetenként
fog megjelenni. Tulhaladva terjedelemben,
tartalomában eddigi lapjainkat, mérközni fog
az összes magyar polgári lapokkal legyűrni
azoknak ártalmas b.folyását. Sajtónk meg-
nagyobbitásának e jelentős lépésénél nem a-
karunk megállni.

A sajtónak nagy a hatalma. Nagyobb mint
az agitáció más eszközeinek. Eppen ezért az
egyesüléssel megteremtve a fejlődés lehetősé-
gét alkotó és teremtő vágyunk nem telhet be
addig, míg új sajtónk, a TESTVÉRISÉG, na-
ponta nem viheti szíjjel a szocialista eszmé-
ket és a mindennapi élet eseményeit szocialis-
ta megvilágításban nem ismerheti.

Sokan vagyunk magyarok Amerikában, de
még kevesen szocialisták. Rajtunk mulik,
hogy többen legyünk és ha mindannyian meg-
moldulunk az agitáció sokféle munkájának el-
végzésére, rövid időn belül nagy tömegek fog-
nak kiábrándulni a papok és álhazafiak félre-
vezető és szemfényvesztő frázisaiból. Ezekkel
és ezekkel kell megővekednie táborunknak.
Az Amerikai magyarság nagy többsége hoz-
zánk áll legközelebb, mert mi vagyunk osz-
tályosorszáok. Ellenben azok, akik ma még
szellemi táplálékukat szolgáltatják, tisztán
üzleti célokból állják útját a magyarság kul-
turális emelkedésének, osztálytudatra ébredé-
sének, mert szándékuk és vágyuk az, hogy va-
gyonk halmozzanak a tudatlan néptől kihuzott
pénzektől.

Eltvársak! Mutassátok meg, hogy annyi
évek kárba vesztett idejét be tudjátok és be
akarjátok hozni.

Forradalmárok vagyunk, akik nem riadunk
vissza semmiféle nehézségektől és legkevés-
bé szabad megijedünk a papoktól és álhaza-
fiaktól. Azoktól pedig meg szabadítva a ma-
gyarság tömeget, hatalmas forradalmi tömeg-
gel állhatunk Amerika más nemzetiségű mun-
kássága mellé, hogy — mint egységes osztály
— döntő csatát vívhassunk Amerika kapitai-
stáival.

Eltvársak! Kezet fogtunk nem a pihenésre,
a tértelenségre, hanem folytonos, lankadatlan
munkára, amely kirántja a magyar munkások-
kat ellenségeik karmaiból és amely szétví-
szeli a szocializmus tanításait minden mesze-
sőd helyre is, ahol magyar munkások laknak,
amely lázasan gyűjti a Testvériségnek az elő-
fizetőket, mindenikben reményt keltve arra,
hogy a napilapot a közeljövőben megvalósít-
hatjuk.

Eltvársak! Örömkönnyekek hullattak sokan,
hogy az azelőtt viszálykodó testvérek a mun-
ka nemes szándékán fellelkesülve békejobbot
nyújtottak egymásnak. Van is okunk örülni.
A szocializmus hatalmas szava, mindany-
nyunktól erősitve beharsoz a magyar mun-
kásság fülébe. Felráz a mindenik. Felzavar-
ja a tudatlanság álmából a tömegek ezreit.

Küzdelem, harc ami életünk. Fel a munkára
elvtársak, hogy minden mozdulatunk a szö-
vetségünk erejét és a nemzetközi szocializmus
diadalát hirdethesse.

Testvéri üdvözléssel

Az Amerikai Magyar Szocialista
Munkás Szövetség

és

Az Amerikai Magyar Szocialista
Szövetség

A Világ szive

Ami a modern tudományt minden idők tu-
dományos törekvései fölé helyezi az az élet-
hez való szoros kapcsolódása. A mai tudomá-
ny nem termetlenül szűke elmékedés im-
már, mint a legújabb ideig, sem pedig fantasz-
tikus álmodozás, mint annak előtte, hanem az
élet realitásainak, tényeinek megfigyelése és
konstatálása.

Ez az átalakulás pedig nem csupán a termé-
szettudományokat érintette, hanem azon
ismeretköröket is, melyek az emberek cso-
portjaiban végbemenő nyilvánulások tart-
ják számon. Így lett lassan-lassan komoly tör-
vényszerűségeket kifejezésre juttató tevékeny
sége az is, amit régekte erőszak és öletszerű-
ség irányítottak: a politika. Mint a baromé-
terből az időjárásra, azonosképpen lehet ma már
teljes biztonsággal bizonyos politikai álla-
potokból az egész állam anyagi erejére jövő-
beli fejlődésére életképességére vagy képtelen
ségére következtetéseket vonni. Ahogy a mér-
nök gátakat emel a vízaradásnak, úgy kerül-
het el a társadalmi mérnök is válságokat meg-
felelő szocialis intézmények tudatos létre-
hozása útján.

Az ilyen, az okok ismerete alapján folytatott
és a következményeket szemmel tartó mun-
kásság pedig nem csupán egyszerű, kisköri
társadalmi szervezetekre áll, hanem bonyo-
lult birodalmakra, nem pusztán kis községe-
re, hanem hatalmas államok kapcsolataira is.
Fényes bizonyítást nyújtja ennek a kiváló
amerikai szociológusnak, Brooks Adamsnak
"The News Empire" című könyve, mely most-
tanában jelent meg bővített német fordítás-
ban "Das Herz der Welt" címen mesteri mó-
don világítja meg azt a sok kérdést, mely az
széhez fűződik.

Aki a legújabb idők irodalmi áramlatait figyelemmel kíséri, annak feltűntetett, mily
sokoldalú megvilágítást nyerne Amerika tár-
sadméleti viszonya i. Gazdasági, politikai és szoci-
ológiai szakmunkák csak úgy, mint regé-
nyek, novellák ennek az új, fiatal, életerős
nemzetnek közállapotaiból merítik tárgyait.
Mintha csak ennek a friss, bízsergő életnek föl-
szívásából akarna a vénhét Európa új erőt
meríteni! És önkéntelenül fölül a kérdés,
hogy miért áll Amerika az általános érdeklő-
dés központjában? Miért nem várjuk a nagy
forradalmi átalakulásokot immár Franciaor-
szágtól, a tudományos vívmányokat a néme-
tektől, a gazdaságiakat az angoloktól hanem
mind ezt a sok erőfeszítést az Egyesült Álla-
maktól?

Brooks Adams megfelel erre a kérdésre:
Azt mondja, hogy Angliának a bur háború
óta tanusított fokozatos elgyöngülése óta a
világforgalom központja eltolódott az Ocea-
nra és s hogy a szocialis forratag az Egyesült
Államok fölött kerekedik és hogy az emberek
e forratagon belül példátlan tömegekben és
saha nem látott sebességgel mozognak, más
szóval: a világ energia-központja, a világ szive
Amerikába vetődött át. Mert Adams is
azt vallja, hogy az emberi társadalmak va-
lóságos élő szervezetek élő tagokkal, vérke-
ringéssel és szívvél és hogy a szervezetek leg-
bonyolódottabbjai új gazdasági rendszerek,
melyek több, közös vérkeringéssel bíró, érde-
keikben megegyező nemzetből állanak.

Adams társadalomtudománya azonban nem
az a rossz jogászok által üzött természettudo-
mányi műszóhasználat, mely érdelettel hason-
latokban merül ki s mely kinos tudatlansággal
próbálkozik a társadalmi szervezet fel-
hámjáról, vétagjaikról és hasonlókról elmé-
leteket alkotni. Nem is pusztá hasonlat az,
ami "A világ szive" kifejez, hanem annak a
megfigyelésnek az elméletbe öntése és társad-
almi összefüggéseken való kimutatása, hogy
mentől gyorsabb lesz valamely élőlény vér-
keringése, annál nagyobb feszültségnek van
szive kitéve, míg egy ponton e feszültség oly
fokra hág, hogy az egész szervezet életét ve-
szélyezteti. Ezért nagyjelentőségű az erőke-
nek az a működése mely az Egyesült Álla-
mokban tapasztalható. Képes-e ez az ország
a saját belső alkatánál fogva arra a világtöré-
nési szerepre, hogy egy új impérium hordo-
zója legyen? Képes-e akkora energiák fölött
uralkodni, akkora tömegeket igazgatni, mint
aminők ránehezedenek? Vagyis élettani nyel-
ven szólva, kibírja-e ez a sziv azt a feszültsé-
get, melyet a mindenünnen feléje tartó erő-
megek réá gyakorolnak?

Ez a tulajdonképpeni kérdés, mely nem csu-
pán az Egyesült Államokat érdekli, hanem
minden országot, mely akár gazdasági okok-
nál, termelési, forgalmi érdekeknél fogva,
akár pedig személyileg van Amerika körül
érdekelve oda kívándorolt polgárai révén.

vezők. Az Egyesült Államok minden erejű-
vel a külső jelek e tekintetben nem igen ked-
és fejlődésük mellett is a bomlásnak, a társad-
almi káoszoknak, az anarchiának oly csirait mu-
tartják. Adams szerint oly "kongesztiót", mely
arra utal, hogy ebben a hatalmas szervezet-
ben valami benső ellentmondás van. És ezt
meg is találja. Ez ellentmondás abban áll,
hogy amíg a gazdasági élet egységre törek-
szik, addig Amerika politikai élete, a hagyomá-
nyos republikánizmus, a szétartó decen-
tralizáció elvét juttatja érvényre. Amint a ba-
jok forrása ez a szétartás, akként a gyógyu-
lás egyetlen eszköze az imperialisztikus egy-
ség. Praktikusán a kérdés azon fordul meg,
hogy tud-e Amerika a kivénült igazgatás és
a forrongó, friss, fiatal gazdasági irányzatok
között összhangot létesíteni.

A válságos helyzetet azonban nemcsak gaz-
dasági és intellektuális tünetek mutatják, ha-
nem érzelmi, pszichológiaiak is. "Akár a
családi kötelékek mind nagyobb mérvű fel-
bomlását, akár a vasutak, bányatulajdonosok
könyveltségét tekintjük, melyet ezek más-
sok élete irányában tanusítanak, akár a nagy-
ipari testületek göggyét szemléljük, melyek tul-
hatalmasok ahhoz, hogysem valamely irány-
ban rendszabályozhatók volnának, avagy a
fosztogatók karmai között vonagló községi
élet tehetetlenségét, az anarchizmus terjedé-
sét, — mind azt mutatja, hogy Amerikában a
gyöngye.

A társadalmi egységet csak az új impérium
képes megvalósítani. Ez impérium új any-
nyiban nem a fizikai meghódítás
gondolatát akarja kifejezni, mint ahogy ezt a
közkeletű imperializmus teszi, hanem egy oly
központi erőt, melynek az volna a hivatása,
hogy a társadalmi élet mozgásának gyorsab-
bodásából eredő surlódásokat mérsékelje, más-
szóval oly államhatalmi szervezet, melyek a
gazdasági fejlődéshez alkalmazkodni tudnak.
Ez pedig csak egy új szellemű, új irányzat-
tól várható, mint ahogy minden társadalmi új-
jálalkatást egy új szellem kísér. Ha ez az új
szellem, az új igazgatási elv utat tör magá-
nak Amerikában, úgy a nyugati kultúrát nincs
okunk félteni, a világ szivverése helyreáll és a
ban. Ha azonban ez ország belső ellentétei-
nek sulya alatt összerokad, akkor a világ vé-
rvalóságos központja a Csendes óceánra át Ázsiába,
hol a központi hatalmat erősen kifejtett im-
périumoknak kell majd ezt a szervezeti mun-
kát megvalósítani. Ennek a folyamatnak
pedig nagy ára volna: a nyugati civilizáció
pusztulása, vagy a legjobb esetben beolva-
dása a távol Kelet évezredes kultúrájába.

Eltvársak!

Egyesülünk! Üdv, akiknek odaadó munkája
alapját szerez, kétszeresen üdv azoknak, akik
a dicő cél érdekében önkéltükben legyöz-
ték az ellenszegülő érzelmeket és háromszo-
rosan üdv azoknak, akik ezután fogják maguk
ról lerázni a pártviszály béklyóit, hogy test-
vériségünk teljes legyen

Egyesülünk "lenni fog, mert lenni kell".
Nemelyikünk fölismerete tegnap, rájönnek szá-
mosan ma s a többi kezét fog velünk holnap.
Ami késik, nem mulik. Létszen e szövetség-
nek sok ezernyi tagja, meg van benne a magja
annak a képességnek, ártalmatlanná tenni a
prókatorait s mi több, képes lesz ez országban
egy a bolyongó, mint a meglelepült magyar-
ságot a nemzetközi céltudatos munkásmoz-
galom kivánalmainak megfelelően a szocialis-
ta fellegős magasiatára emelni!

És mindennek tetejében még módunkban
áll szót emelni a pártgyűlés érdekében is. —
Tényleg a magyar szocialisták egyesülése a
pártgyűlésnek első megnyilatkozása. Tényleg
ha már van pártgyűlés kis részben, rövidesen
az idő meghozza azt nagy egészben. Így is,
ugy is a magyar agitáció kérdése meg van
oldva.

Most folyhat a munka vigan, élénken. Mí-
nél több új osztályt alakítani és minél több
meglelvő egyeletet beszecrozni. Ma-holnap a szocialis-
táknak helyzete nemcsak hogy tűrhető, de
nagyon is kívánatos lesz. Mindenkinek, ki
eddig segített a haladás kocsiját huzni, ad-
junk köszönetet. Mindenkinek, aki a munka
egy részét vállára veszi, adjunk elismerést és
mindazokat, akik ezután lépnek sorompóba,
fogadjuk teljes szívből, szeretettel. Világot
nyerni a világ népével fogunk. Ime, az "öreg"
szocialisták még meg se vénültek, máris van
részük egy kis diadalérzésben. Most csak fo-
kozott erővel előre!

Abet Adam.

NÉPAKARAT

Kiadja az
AMERIKAI-MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁS SZÖVETSÉG.

Megjelen minden kedden és pénteken.
Published by the Hungarian Socialist Labor Federation of America.

L. TARCAI, National Secretary.
L. FRANKL, National Treasurer.

Issued every Tuesday and Friday.
NÉPAKARAT
Published as second-class matter August 28, 1907,
at the Post Office of New York, N. Y.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Évre \$2.00
Félévre 1.00
Három hónapra 0.50
Hónapra egy évre ..... 12 korona

New York, Tuesday, March 24th, 1911.

EGYESÜLÉS UTÁN.

Megdön a sorokat leírjuk, Amerika öntudatos munkásságának történelme egy élet-gő eseményvel gazdagabb. Az egyesülési amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség és az Amerikai Magyar Szocialista Szövetség között létrejött. E pillanatban már az egyesülés jóval több a két vezetőség pusztán állapodásánál, mert számos osztály jelenléte sűrűn a szociális ügyek előmozdítását, s az általános hangulatból a huszvétkor összeülő közös konvenció csak a befejezett ténnyé fogja megpecsételni.

Az egyesülés örömdetes ténye semmiben sem nyerhet találgatás kifejezést, mint abban az esetben, amikor az Egyesült Államok helyét az egyesült szövetség új, háromszor héten megjelenő lapjának, a "Testvériség" vette át. Abban a pillanatban, amelyben az egyesült szövetség kongresszusi határozatok és az egyesült szövetség szociális ügyek előmozdítását, s az általános hangulatból a huszvétkor összeülő közös konvenció csak a befejezett ténnyé fogja megpecsételni.

Az egyesülés a számmal tehát a Népakarat, busztul az elvtársaktól, hogy átadja helyét a "TESTVÉRISÉGEKNEK", mely ugyanazon címet fog küzdeni, melyek a Népakaratot helyettesítik; tudományos szocializmus terjesztésére és az egyesült amerikai magyar szocialista mozgalom kiépítésére. Küzdeni fog az amerikai magyar proletariátus fejlesztéséért, azért, hogy egy nemzetiségi alapon állítsa alapításunk belőle, hanem, hogy meggyőztesse azt az Amerikában dúló osztály-sajátos fégyverével.

Az egyesülésnek nagy tanulsága van. E tanulságok leszáradása nem lehet a feladata, akik az események közvetlen résztvevői. Csak az amerikai magyar munkásgalaglom elfoglalatlan történetírója lesz képes annak egész horderejét méltányolni. E azonban kétségkívül megállapíthatatlannal pedig az, hogy tartós egyesülések nem jönnek létre sem demagóg buzdításokra, sem tükri csodók elfeledésére, hanem tisztán és őszintén, akkor, ha a proletariátus érdekei élelik. Hogy ez az egyesülés ilyen, az csak az általános lelkesedés bizonyítékaként, melylyel fogadják, hanem bizonyítja az egyesülés, hogy az egyesülési tárgyalásokon a legénység kialakult felfogásokat mindkét fél azonos tiszteletben tartotta, mely mellőzetlen előfeltétele egymás tartós megértésének.

Az Egyesült Államok közel tízéves működéséről beszélni, az Egyesült Államok a tudattal, hogy az amerikai magyarság öntudatra ébredése terén messzeható tevékenységet tett ki, a nevelésnek és felvilágosításnak munkáját végezte, melynek legértékesebb íménye maga az egyesülés.

Mióta a Népakarat a független szövetség lett, nem volt fontosabb teendője, mint az egyesülés előkészítése. És hogy a munkások által általánosan elismert siker koronázta az egyesülést, az az Egyesült Államok Népakarat azzal a megnyugvással adhatja helyét nagyobb és erősebb utódjának, hogy kékiesen egyengette az utóbbi utját.

Az Egyesült Államok küzdelmes időkben megállotta helyét, és hogy ez lehetővé vált számára, Amerikai magyarku szocialista munkásainak érdekei. Hiszünk, hogy azt a ragaszkodást a szociális ügyek, melyet Amerika munkásai Népakarattal szemben tanúsítottak, átviszik az Egyesült Államok szociális ügyek előmozdítására is, mely ez érzelmeire épűgyekszik majd részleggel, mint a Népakarat megkezdte.

Az elmondottakból látnivaló, hogy a Népakarat nem halt meg, hogy az elvben és szellemben élnifog mindaddig, míg csak Amerikában a szocializmus erjesztésére szükség van. Az a változás pedig amelyen most küzdünk, nem csak jelképezi azt a természetes folyamatot, mely mindenütt nyomom kísérő a tudatosabb válását, s mely azt mutatja, hogy a fejtett Népakarat a Testvériség-hez

MAGYARORSZÁGI HIREK

KIVANDORLÁS ÉS EGYKE.

A legutóbb Magyarországon megtartott népszámlálás adatai még a legvérmesebb álmódzót is kijózanítják, fölébresztik. Hogy a magyar hellyel-közzel, veszedelmes módon fogy. Családtak azok, akik azt hitték, hogy a legutóbbi tíz év valami nagyobb szaporodást hozott. Alig valamit és van olyan hely az országban, ahol a legutóbbi tíz esztendő nem szaporította, hanem inkább pusztította a magyart. Baranyamegyében megdőbberő adatokat tár föl a népszámlálás eredménye: van olyan járás és pedig fajmagyar népi járás, amelynek lakossága nem hogy szaporodott, hanem fogyott és pedig 1921 lélekkel fogyott. Ennyivel kevesebb most a járás népessége, mint az 1900. évben volt. A járás 43 községe közül egyetlenegy sincs, amelyben apadás ne történt volna. Azt mondják, hogy itt az egyke-rendszer írja a népet; az egyke-rendszert pedig megteremtí a gazdasági helyzet, a nyomorúságtól való irtóztatás. — Temesvármegyében szintén sármalmas adatokat vetett föl szinre a népszámlálás. A vármegye lakossága egyes járásokban: a vingaiban, az újaradiban, a csákvaiában összesen 3554 lélekkel apadt. Az apadást, a kedvezőtlen állapotot itt pedig a kivándorlás okozta, mert a feloyott tíz esztendő alatt a vármegyéből 28.309 ember kivándorolt ki és csak 7137 tért vissza. Az árvándorlatta ki a temesieket is, ami megteremtette a dunántúli egykét: a nyomorúság.

KULTURKÉP.

A hazai "Szakszerveeti Értesítő" írja, Magyarország is résztvesz a drezdai nemzetközi egészségügyi kiállításban, hogy ott bemutassa Magyarország egészségügyét: a bihari diámszégyes falvakat, a rutének nyomorúságát, az orvos, tanító és iskola nélkül maradt községeket, az ország analfabétáinak statisztikai kimutatását, a fővárosi túlszűfolt lakásokat, az ország különböző vidékein levő, a kor minlen igényével felszerelt kórházakat, az éhbéretet, a hatos napszámt, meg a sok millió aduügyi kiadásokat. — Természetes, hogy Magyarország is részt vesz a nemzetek eme kulturális versenyében, mert hiszen az állam és a család életében az egészségügy elsőrendű tényező, s amint egy felhivatalos tudósítás jelenti, eddig minden jól arra vall, hogy Magyarország a nemzetek e nemes versenyében meg tudja állni a helyét. Ez utóbbit mi is osszuk, előhozhatesszük, hogy Magyarország viszi el a pálmát.

A NYOMORGÓ DIJNOKOK S A KIRÁLY

Közismert az állami díjok nagy nyoma és túrhettek helyzete. A mult hetekben két izben is küldöttség utján keresték föl a mi tiszterelnököt, az igazság- és a kereskedelemügyi minisztert. A díjokot ekkor azt a naiv utatározatot hozták, hogy a király elé is mennek és neki is elmondják panaszukat. Abban émenykedtek, hogy a király meghallgatja őket, hiszen — úgy vélték — a királynak csak egy szavába kerül hogy helyzetük javuljon. Ebben a reményükben azonban csalódtak. A díjokot nagy tömege gyűlt össze egy este szövetségi helyiségében. Ekkor kellett megérkeznie ama sürgönynek, amelyből megtudták, hogy mikor fogad a király. Sürgöny jött sok. A vidéki díjokot küldték és buzdították kartársaikat. Megérkezett végre a miniszterelnökség távirata is. A távirat szövege nagyon rövid volt és mégis ezernyi díjok arca borult el tőle. Színes reményűket egyszerű előváltotta a keserves csalódás. A távirat utján azt üzenték a díjokoknak, hogy nem fogadják őket a király. A díjokok szomoruan elhorgasztott fölvel távozott a szövetség helyiségéből. Fölösleges volna leírni, hogy milyen gondolatok kóvályogtak a kétségbeesett agyakban. Mindenki el tudja képzelni anélkül, hogy a büntető törvénykönyvből ütközéseket követne el. Ha nem csüggednek és fölemelt fölvel vállvetve küzdenek a megélhetésre való jogukért, csak az erejükben bíznak, akkor nem éri őket csalódás.

Korszerű ismeretek — a szervezkedésről.

A budapesti Népszava írja: Eljutottunk már odáig, hogy a "Szent Ferenc Hírnöke" is elismeri a munkások szervezkedésének a jogosságát. (Mutassuk be a szentferencbíróknak?) Kis-füzetes havilap, "Szent Ferenc Harmadik Rendjének lapja, a katolikus vallásérkölsi és társadalmi élet ápolására". Az idei első számban van a szervezkedésről szóló korszerű ismeretek téra.) "A munkás legyen tagja a szakszervezetnek!" — kiált föl egy helyütt abban a három oldalas cikkben, amit ennek a követelménynek a hasznosságáról és célszerűségéről jámbor olvasói elé föltálat. Mert — így vélekedik Szent Ferenc leibzurnálja — egy ember, mint a tapasztalat mutatja, semmire sem képes; de ha a munkások összefognak, nincs az a hatalom, amely megtörné az

erőteljes tölgyet." Az erőteljes tölgy pedig a szakszervezet, amely megvédi tagjait a töké kizsákmányolása ellen, amely ügyel arra, hogy a munkásvédő törvényeket végrehajtsák, amely sikra száll a munkás tiszteesség bércéért" és amely lehetővé teszi, hogy a munkás egészséges lakásban lakhassék és családjáról, gyermekeiről gondoskodhassék. A munkás felesége tehát törődjék azzal, hogy a férje tagja-e a szakszervezetnek, mert csak ez biztosíthatja számára azt, hogy "érje a hét végén tiszteesség keresetét hoz-e haza vagy sem?" Be kell vallanunk, hogy némi megindulással olvastuk ezt a cikket, amely a szociális elgételt szolgálta. A "Szent Ferenc Hírnöke" elismeri a szervezkedés szükségességét. A "Szent Ferenc Hírnöke" hirdeti, hogy "a munkabér emelését csak a szakszervezet tudja kiküzdeni!" No, gondoltuk, mi lesz ebből, ha mindezt megtudja a pápa, a püspökök? Mert hiszen ez valóságos szocialistakodás! Már pedig ez a legnagyobb hűn, a legszörnyűségesebb véték az egyház szemében. Mi lesz ebből, ha már Szent Ferenc leibzurnálja is a szakszervezetek mellett tör lándzsát? És miközben rettegve gondoltunk e fölfödöttesen lenül rátapadnak a hosszabb cikk befejező sorára, amely így szól: "a munkás legyen azonban — a keresztény szakszervezet tagja!" Amen. Nehéz kö esett le szívünkről. Megelgedetten fölsóhajtottunk, mert úgy véljük, hogy ez a befejező sor elhárítja "Szent Ferenc Hírnöke"-ről a veszedelmet. Mi meg majd csak meglészünk valahogy.

Elgázolt vasuti munkások. Franciaországban a vincennesi alagutban vasuti munkások éppen a pálya javításával foglalkoztak, amikor különböző irányból majdnem egyszerre két vonat rohogott az alagutba. A munkások az egyik vágányról átszaladtak a másikra, de abban a pillanatban a másik vonat rohogott keresztül és elgázolta őket. Két munkás meghalt, heten pedig súlyosan megsebesültek.

Egy léghajós sikere. Renaux, francia aviator megnyerte a három év előtti kitűzött száz-ezerfrankos Michelin-díjat. Ez volt egyáltalán az utolsó nagyobb pályadíj, melyet Franciaországban az aviatikusok részére kitűztek.

Két és fél esztendőig nem jelentkezett senki a Michelin-díjért, mert a föltételek, különösen a Puy de Dome csúcsán való kikötés, nagyon szigorúak voltak. Az első jelentkező Weymann volt, aki 1910 őszén kísérelte meg a kockázatos repülést. — De Weymann többször eltevesztette az irányt és néhány közben lezállással annyi időt vesztett, hogy végre már csak 15 kilométernyi távolsághoz Clermont-Ferrandtól kénytelen volt a további repülésről lemondani, miután a megállapított hat órai időt máris túllepte. Sokkal rosszabbul végződött a Morane testvérékel vállalkozása; ezek kétülése Blériot — monoplánon kísérelték meg a veszedelmes repülést. Utközben az egyik benzintartály valahogy a korgép lezuhan. Morane Róbert azóta már kiveherte sérüléseit, de Leon, aki akkortájt a magassági rekordot tartotta, még most is sanyli a lezuhanás következményeit. A tél azután megakadályozta a további kísérletezéseket. Ezen a héten újra megkezdődött a verseny. Ketten jelentkeztek a díjért, Renaux Jenő (Maurice Farman-bíplán) és a már említett Weymann (Henry Farman-bíplán). Renaux azonban legyűrte versenytársát és elvitt a három esztendő óta heverő száz-ezerfrankos díjat. A föltételek legveszedelmesebb pontja, a hegycsúcson való kikötés is minden nagyobb nehézség nélkül sikerült.

(Renaux nevét eddigéig nem emlegeték az ismertebb aviatikusok között. A Maurice Farman-tól konstruált kétfödélű gépen tette meg az utat. Ilyen géppel tette meg Tabuteau a távolsági repülés világrekordját — 7 óra 48 és fél perc alatt 584 kilométert — amelyet eddig még nem vertek le.)

Az Amerikai Magyar Szocialista Szövetség központi titkárához.

Az egyesülés közlekedési részleteit ismerve, elvi hűséggel és szocialista lelkesedéssel üdvözöljük Amerika legújabb harcosát a Testvériséget.

A new yorki I. osztály.

Az amerikai magyar szocialista szövetség 55. youngstowni osztálya április 2-án félvi gyűlést tart.

Olcányi, titkár.

KÜLFÖLDI HIREK

ANGLIA ÉS A BEKEBÍRÁS.

Az angol alsóházban kérdést intéztek Grey külügyminiszterhez, azon amerikai javaslatra vonatkozólag, amely a nemzetközi békebíró-vonatokozlag, amely a nemzetközi békebíró-ságra vonatkozik. Grey azt válaszolta, hogy az amerikai nagykövét 1910 december havában értesítette őt a nemzetközi döntőbíró-ság szervezésének előmozdítása céljából Amerika részéről egybehívott kongresszus határozatairól és kérdezte szólót, vajjon számíthatni-e ebben a kérdésben az angol kormány közreműködésére. Szóló azt válaszolta, hogy az angol kormány, mindenkor a legnagyobb érdeklődéssel viseltetett a törekvések iránt és a legnagyobb készséggel hajlandó az amerikai kormányral a kérdésre eszmecserebe bocsátkozni. Az angol kormány támogatásban részesítene az amerikai kormányt, ha jól megfontolt gyakorlatilag megvalósítható tervvel áll elő.

SZÉTSZAGGATOTT NÁSNÉP.

A déloroszországi nagy hideg miatt seregestől járnak a farkasok, ami valóságos pánikot keltett a lakosságban. Az a veszedelem, amely a farkasok elszaporodása folytán az oroszok között, a városok külső utcáin, sőt a vasuti kupékban is fenyegeti a járókelőket, élen kiteszik abból a szerencsétlenségből, a mely egy lakodalmas menetet ért. A násznép Obitipov faluból Taskendbe indult. A távolság mindössze 22 versznyi volt ugyan, de a nagy hideg és szélvész miatt számolniok kellett azzal, hogy az út három-négy óráig is eltarthat. Harminc szekéren 120 vidám ember indult utnak, hogy néhány percel később borzalmas halált haljanak. Csak egy asszony és egy férfi menekült meg. Ezek borzalmas részleteket beszéltek el. Alig voltak néhány száz méternyire a falutól, amikor a lovak megvalultak. Nem tudták, mire magyarazzák ezt le rögtön rá borzalmas üvöltést hallottak és a láthatár peremén nagy fekete tömeg jelent meg. Néhány pillanat alatt megjelentek az első farkasok s rávetették magukat a hátsó kocsi-ban ülőkre. Hiábavaló volt minden védekezés, néhány perc alatt száz és száz farkas gyűlt össze a szekerek körül. Nemsokára a kocsi-ban a farkasok ütök letépett testrézsekkel fogták kezét. A többi farkas dulacodni kezdett a zsákmányhoz jutottakkal. Közben a szekerek tovaszáguldottak, de a farkasok mindenütt nyomokban voltak. Végre is arra szánták magukat, hogy a hátsó kocsi-ból fölládoznak néhány embert, természetesen asszonyokat, akik képtelenek voltak elmentálni. Azt hitték, hogy ilyen módon égerat nyerne. Am néhány pillanat mulvan ismét beérte őket a farkascsorda és ekkor új áldozatokat dobtak le nekik. Már ötven embert fölládoztak nekik és még mindig rengtet volt a farkasok száma. Szétszaggatták a lovakat és embereket kaptak le a robogó kocsi-ról. Hiába volt a jajveszék, a farkasok végül föllátoztak az egész násznépet. Egyetlen kocsi érkezett a városba s azon 2 ember volt inkább holtan, mint élőn, a többi mind a farkasok áldozata lett.

OLASZORSZÁG AFRIKÁBAN.

Ugy látszik, hogy Olaszország már elfeledte az erytreai kudarcot és újabb afrikai kalandra készül. A rendszeren jól értesült és igen óvatoss Daily Graphic ugyanis jelenti: "Az olasz kormány alkalmasnak látja az időt arra, hogy Tripoliszban a messzemenő terveket megvalósítsa. Olaszországnak sem szövetségeseitől, Ausztria-Magyarországtól vagy Németországtól, sem Oroszországtól vagy Franciaországtól nem kell tartania, tehát még csak Anglia van hátra, amelynek közvéleménye Tripolisz elrablását a legmélyebb indignációval látta." Nyilvánvaló, hogy itt Tripolisz (Törökország utolsó tartomány) megszállásának tervéről, Olaszországnak arról a régi vágyáról van szó. A londoni híradást megérsíteni látszik a következő római tudósítás: Tripoliszban a helyzet egyre komolyabbá válik. A tripoliszi olasz főkonzultól riasztó jelentések érkeznek, melyekben a konzul az olaszok helyzetét hazájuk tekintélyéhez föltalan-shanak és veszedelmének tünteti föl, mert a mohamedánok által föltüzelt mób valósággal föllázadt az olasz gármat ellen, míg a török kormányzó még mindig a legnagyobb megvetést tanúsítja Olaszország iránt. Giolitti volt miniszterelnök azt kérdezte a tengerészeti miniszterrel, az olasz tengerészet kész-e az akcióra, mire a miniszter azt felelte, hogy az olasz flotta mindig készen áll. Luzzatti minigást, sajnálatát fejezte ki annak a megtörtént fölölt, mert Luzzatti semmiféle bonyodalmat nem óhaj előidézni.

Zsuzsi az anyjánál

Irta Abádi Imre.

Zsuzsi — aki egy idő óta (minek kerülésük a dolgot?) egy pesti "rossz ház"-ban élte világát — magárvetette pompás, új télkabátját és elindult, hogy az anyját újra meglátogassa. Talán már megbocsátott, talán már megbékült — gondolta Zsuzsi — és elfogadta néhány forintot, amit egyziben megmondatlanul visszautasított. Igaz, megsértette akkor, de neki azért sem szabad haragot tartani az anyjával, aki táplálta, aki bajjal-gondal fölnevelte. Nem, nem, ő tovább is csakugy szereti az anyját, akármit beszél is, akármi-lyen naiv, jámbor teremtes, ragaszkodik hozzá és segíteni akarja... Szegény, szomorú asszony, szegény, elhagyott asszony! Hisz érte ő az anyja előadását... érti ő jól. Persze nem dicsérheti többé a lányát partikézes emberek előtt, nem lehet rá büszke, nincs kivel dicsékednie... Ő volt eddig minden vigasza, egyetlen reménye. Ugy képzelte szegény, hogy majd "isten segédelmével" férjhez megy, majd az ő okos, szép és jóvaló lánya és lesz végre egy zug, ahol nyugodtan meghuzhatja magát.

És ment Zsuzsi, ment: utközben egyet-mást összevásárolt: néhány darab süteményt, gyümölcsöt, narancsokat, aztán sietett és egy reneteg bérház valamelyik emeletén benyitott az anyjához.

— Ni, Zsuzsi! — kiáltott a két gyerek. Az egyik, a huga, odaszaladt hozzá, de nem őt, inkább a csomagokat és a pompás télkabátját ölelte, melyet bizonyos respektussal vegyes ámulattal simogatt.

— Zsuzsi! — ismételte az öcsce, aki rikancos volt (és szivbajos lett a folytonos futkosástól).

Az anyja ott ült az ócska bőrdíványon, a régi, megkopott díványon, melyen Zsuzsi gyermekkorának éjszakai aludta. Ott ült az nem is szót. Nagy, sötét, fénytelen szemét komorsággal, bizonyos közönnyel fordította az ágy felé, ahová Zsuzsi a kalapját meg a kabátját helyezte és közben egy kissé beszszankodott, elkedvetlenedett az anyja viselkedése miatt.

— Hogy vannak? — kérdezte, amint megfordult és az asztalhoz lépett, ahol a fiú az egyik csomagból már kivette a narancsokat.

— Vagyunk — mondta az asszony halkán, egykedűven.

— Hát haragszik még anyám?
— Nem, nem haragszom.
— Mégis olyan csunyan néz, Nem szivesen lát? Nem örül, hogy eljöttem?
— Örüljek? — felelt az anya keserűen.
— Hát akkor megyek, megyek!
— Ne, ne! Zsuzsi ne menj! — rimázkodott a két gyerek és belekapaszkodtak a karjába, föltették a székre és nekiestek a narancsnak.

Mari, a kisebbik, két kézre fogott egyet s mint valami kis majom, molhón, izgatottan harapott bele, hogy a fogával meghámozza.

— Te, te, te! — rikoltott rá az anyja és kikapta a kezéből.

Mit jelent ez? Talán sajnált egy egészét a gyermektől? Nem, ennél többet jelent ez a kiáltás, amelyben volt valami a fájdalom fölhőrdüléséből. Talán inkább azt szerette volna megmagyarázni neki, hogy milyen uton, milyen pénzen szerzett narancsok ezek, de nem akarta, vagy nem tudta folytatni, mert Zsuzsi közbeszólt:

— Hagyja csak, ne bántsa, hiszen azért hoztam; vegyél kedves, vegyél, itt van, de nem úgy kell, szépen, hozzá egykét.

Es édesdeden, lasan, valóságos kéjjel szopogatták a pompás gyümölcsöt, melyhez nem éppen gyakran lehetett szerencsésük. Zsuzsi ügyesen, nagy gyakorlattal bontogatta nekik. Kinálgatta az anyját. A gyerekek hallgattak, fölragyogó, szemmel néztek egymásra. Minden egyes cikket külön-külön kiéveztek. A fiú meg a magvakat is sajnálta, néhányat széjjelharapott s mert kellemetlennek találta, megelédgett azzal, hogy gondosan megforgassa őket a szájában, de aztán, hogy megjött az étvágya, egyszerűen lenyelte valamennyit. Az asztalon, a földön is, szétszórvva heverték a vastag narancshéjak. A szoba megtelt illattal, a terjengő parfüm, mit Zsuzsi a ruháján hozott, összekeveredett a narancsszággal és mint a tarka, színes papírgyümölcs- és narancsbuladék az asztal elborította, a homályos kis szoba egészen földerült. Az özevgy arcán a megalkuvó engesztelődése tükröződött. Valami békeség, melegség omlott el rajta. Vidámbb lett. Mintha egy titkos varázsu sugárka lopózott volna a lelkebe. Igén, egy sugár. A színekkel, az illattal eluszott tőle a földi élet nagy lakomája; ez a kis kóstoló a dúsz asztalokról elhozta neki a pénzhez házak nagy-szerű fogásait, emlékeztette minden földi jóra; a nyomorúság pazar fantáziájában ott kavargott a "boldogok" sokféle életöröme és ismét föllobbant benne a vágy: valamit, valamicskét elérni belőle.

A kis Mari, akinek a figyelmét eddig csak a nyalánkság kötötte le, most, hogy a móhóságot kielégítette, észrevette a néje ezüst-függőt, melyekben három-három talmi brilliáns tündökölt.

— Jaj be szép! — kiáltott egészen odasimulva hozzá. — Demánt! Mutasd! — és hiffoz

tehen beleszagolt, belecsókolt a Zsuzsi kezébe. Szippantgott: — Szagold csak! Parfin! Rozsaparfin, ugyi Zsuzsi, ugyi!

A proletariátus az orosz forradalomban.

A FORRADALOM OKAI.

A Krim háború volt az első érezhető csapás az orosz önkényuralom számára. Az egész világ előtt bebizonyosodott, hogy a társadalmi rend, amely Oroszországban uralkodott, teljesen tarthatatlan és szükséges annak radikális átalakulása.

A bürokrácia, mivel a háború vereségétől és az utána következő tartós parasztlázásoktól saját létét látta fenyegető veszedelemben, elhatározta, hogy a társadalmi rend reformálásával megmenti magát.

A parasztság felszabadítása (1861), a Zemstvo önkormányzatának a megadása, az ipar vámvédelme, új vasutak építése — ez mind előkészítette az abszolutizmus bukását és a kapitalista fejlődés számára szabad utat nyitott és életre keltette ezzel együtt az elkecsereedett osztályharcot.

A parasztság kevesebb termőföldet kapta, mint a mennyit azelőtt megmunkálásra — és drágábban jutottak a földhöz, mint amennyit az megért.

A felszabadított parasztságra vetette magát az abszolutizmus minden szenvedélyével és egyenes és közvetett adokkal minden életerejét kiszívta. A szorongatott parasztok kétségbeesve kerestek kivétező utat és a földesurak leselekedtek rá, hogy méltatlanul drágán bérbe adhassák nekik földjüket.

A kormány és a nemesség vetekedett egymással a parasztság kiszákmányolásában és ebben szorosan összetartottak. Azonban a kiszákmányolásnak a neve, amely a parasztságot teljesen tönk szélére juttatta, nem volt az az erő, amely a jövőt megteremthette volna.

A kormány és a földbirtokosok a parasztságot kifaroklotta az állam bevételei, amelyek nagyon csekély részét fordították produktív célra, a legnagyobb részét egészen haszontalan célokra pócskolták.

E közben a parasztság minden törekvése föld és birtok szerzésére irányult és amíg a föld parazita a földszinéről akarta kitörölni és azoknak földjárdékat megszerezni, a gazdasági fejlődés egyik hatalmas tényezőjévé lett.

nak oka csak igen szűk határok között volt növelhető kormány és földbirtok által, mert ez csupán a parasztság fogyasztásának korlátozásával történhetett. A dolgozó, járadékok teremtő parasztság nem tölthette meg mindinkább nagyobbnó összegekkel a kormány és a földbirtokosok pénztárát, míg az általános jövedelem, melyet a parasztság a föld termékeiből húzta, nem növekedett hasonló mértékben.

A bürokrácia véde az ipart, nagy vámos segítségével zárta ki a belső piacokról a külföldi versenyt. De eme védővámos nehéz teherként estek a parasztság vállaira, ama legfontosabb osztályára, amely Oroszország legtöbb vidékén az egyetlen dolgozó elem az. A földből és így csak akadály volt a védővám a mezőgazdasági termelési erő kifejlődésének.

A védő vámosokkal, a vasutépítéssel, az állami megrendelésekkel sikerült a bürokráciának az ipari burzsoáziát a maga részére meghódítani. Viszont a bürokrácia egész politikája a belső piac rendszere tönkreépítésére vezetett.

De már jóval előbb, éppen ama négy réteg, a parasztság, zavarásokat kezdett, amelyre a kormány és a nagybirtok fosztogatásai közvetlen neheztek. A termelői erő fejlődése megakadt és gyöngült és a proletariátus kezelt parasztság sem a városi ipar, sem a falukon levő kapitalista vállalatoknál növekvő munkaterje számára elegendő alkalmazást nem talált.

BRYAN AZ AMERIKAI SAJTÓRÓL.

Ha valaki úgy Bryan az, aki alapos információ alapján nyilatkozhatik az amerikai újságírásról. Nem csak azért, mert ő maga is verbéli újságíró, hanem azért is, mert egész politikai pályafutása alatt alkalma volt érezni mekkora hatalom Amerika politikai életében a sajtó, hogy annak mekkora befolyása volt az ő saját kevés sikerére és számos bukására.

"Ennek az országnak manapság egyik legnagyobb veszedelme, hogy a hírlapok használatát kihasználják a pénzért mind azok, akik a nép becspasát tervezik. A legnagyobb amerikai újságok olyan vállalatoknak vannak birtokában, amelyeknek kezébe állandóan a nép zsebében tartják kezüket s a kik az újságot csak arra használják, hogy annak közleményeivel elbódítsák a közönséget, a melyt ki akarják zsákmányolni."

A ROVAROK ÖSZTÖNÉRŐL.

Tény, miserint a rovarfajtáknál bámulatos módszerekre találunk, amint azok életükről gondoskodnak. Ha csodálatos előrelátásukat figyeljük, könnyen megéssik, hogy valami magas intelligenciát tulajdoníthatnak nekik. Reméseknek az ugynevezett intelligenciájának korlátoltságát, ha tekintetbe vesszük megváltozhatatlan természetüket, melynél fogva csakis a rendes viszonyokhoz alkalmazkodhatnak — csakis akkor fogjuk belátni, — mennyi hiányzik a rovarok életfolyásában ahhoz, hogy véglegesen csak valami intelligenciának a léte is — bebizonyítható lenne.

Tudjuk, miserint a világhossz a rovarokra is, ép úgy mint a növényekre vonzó erővel bír; ebből azonban nem következtethető, hogy a rovarok avagy növények tényleg látó-erővel rendelkeznek. A rovaroknak van szemük avagy látószervük, (melyek mellesleg megégyezve egészen más alkotásnak, mint az emberi szem), mégis biztossággal csak annyit állíthatunk, hogy a világhossz a rovarokra hat. Mennyire értelem nélküli az ösztönük, melynél fogva a rovar avagy növény a világhossz felé törekszik, tisztán mutatja az, mily éssz-nélküli röpdősnek a bogarak holmi fehérr falakon avagy éppen bele a lángokba.

A természeti erő, világhossz, meleg, vilányosság, mágnesség, avagy meg rejtettebb erők, melyek a rovarokat hajtják, egyszerűen gépeknek alkotnak belőlük. Az eredmény körülbelül ugyan az, mint az automatában: azzal a bizonyos korlátozott számú cselekedetben való értelemnélküli kitarás, mely cselekedeteket éppen végeznie kell. A homoki darázs pld. 1-2 kilométernyi távolságból is megtalálja odjára bejáratát minden eltérés nélkül, nincs is különösebb ismertető jele. Habár homok fődí a barlangját és emberi szem fel nem ismeri, a darázs pontosan a bejárat előtt áll meg, elkaparja a homokot és foglalja el fészket. Távolsítuk azonban csak el a földréteget, ugy hogy cellái és tojásai szabadok legyenek, — a darázs nem ismeri ki többé magát, és kép telen saját fészket, avagy saját utódait többé felismerni.

AZ ÉLET MEGHOSSZABBÍTASA.

Egymást kergetik mostanában a orvosi és a kémiai szencziók. Nincs megállás a kutatók és a megfigyelések terén, a tudósok szüntelenül dolgoznak, hogy az eddig még válsz nélkül maradt és megfejthetetlennek látszó kérdésekre választ adjanak vagy legalább megmutathassák az út, amelyen haladnunk kell, hogy ezekre az eldöntetlen kérdésekre választ kaphassunk. Ezeknek az eldöntetlen kérdéseknek egyik legizgatóbbja: a hosszú élet titka. A párisi Pasteur-intézet nireness igazgatója Metchnikoff is foglalkozott ezzel a kérdéssel és nemrég beszámolt megfigyeléseinek az eredményéről. Megfigyelése szerint — ezeket sajátmagán végezte — a tejsavbaktériumok meghosszabbítják az ember életét. Metchnikoff elmondja hogy olyan családból származik, amelynek a tagjait éppenséggel nem lehetett hosszúéletűeknek mondani és ő mégis fölvitte már a hetvenötödik estendejéig és még mindig pompás a munkaterje. Ezt annak az életmódnak tulajdonítja, amelyet tizenkét év előtt elkezdett és mindmáig folytatott. Mint ötvenhárom éves ember a gyakori lázról nagyon meggyöngült és a különböző vegyi szerek, amelyekkel szivmüködésén segíteni igyekezett, csak rontották az állapotát. Megpróbálkozott több gyógyítómóddal, de csak az járt sikerrel, amely a tejsavbaktériumok alkalmazásán alapult.

Ilyenformán ezeket a baktériumokat a hosszúéletűség baktériumainak lehet nevezni. Metchnikoff törtézte az ételjáról a szesz italokat és a nyers táplálékokat. A naponként 100—150 grammra és tejsavbaktériumok tartalmazó aludttelej táplálkozott. Cukortartalma miatt eledel közé sorolta a datolyát is. Így sikerült neki elkerülni az öregség egyes jelenségeit kivált az érlelmezésedést. A baktériumok némelyike veszedelmes nemcsak azért mert békélyaságát okoz, hanem azért is, mert a testre káros hatású mérgeket keletkeztesz, amelyek, bár csupán kis mennyiségben fejlődnek, de lassanként megtámadják az ereket, a májat, a vesét és az agyat. A közönséges táplálkozás táplálja a baktériumokat is. Azonban a tejsavbaktériumok tartalmazó táplálékokkal jelentékenyen korlátozni lehet az említett mérgek képződését.

Különös érdekessége a hosszúéletűség bacillusának az állása az ugynevezett bacillusok között. Az utóbbi időben egyik-másik orvos megállapította hogy vannak emberek akiknek testében tifusz- koléra- vagy nyakzsirtmerezvény bacillusok fekszenek, anélkül, hogy nekik bajuk volna. Persze a környezetükre annál nagyobb veszedelmet jelentenek. Az élszigetek egyik nem igen lehetséges mivelhogy éveken át cipelhetik magukkal a baktériumokat.

Ezekben az esetekben a tejsavbaktériumok serinte meglehetősen biztonságos kipusztítják a veszedelmes csirákat. Azt persze nem állítja Metchnikoff hogy az aludttej vagy a tejsavbaktériumok más formája az egyetlen út a hosszú élet eléréséhez. Csak annyit mond hogy egyelőre a tejsavbaktériumok ajánlhatók, addig amíg valami jobb nem találkozik a káros baktériumok felszámolására.

A szocializmus világából.

CABET UTOPIÁJA.

1840-ben jelent meg Cabet műve, a Vo en Icarie, a kommunista állam regénye egyik legérdekesebbje. Az év szám és a neve azt a szembeszökő haladást jelent melyvel az icariai utazás kétségbevonhatlanul dicsekedhet a régebbi hasonló munkal szemben. Tanult nemzetgazdász, gyilati politikus és kiváló író, kine munkái az európai nagy harcok zilált társadalmi szonyok és a csirázó ipari forradalom és szen modern, széleskörű látást kölcsönö ennek a híres utópistának.

Cabet helyett Carisdall kerül el Ikar Az ismeretlen országot sokáig királyok manózták s ugyanolyan keserves állap nyomták a népet, mint bárhol Európó Végv vérengző fölkelés eredményeként ben a nemzet által választott főpapanc Icar, új alkotmányt adott a birodalomnak től kezdve Icaria köztársaság az által választó jog alapján. A törvényhozó hat a nép kezében van: a javaslatok kidolgo ra és tárgyalására a népképviselet hiv: A végrehajtó hatalom egy tizenhat tag parlamentnek alárendelt minisztériumot meg, amelyet szintén a nép választ és ként felérésben megújul. Gazdasági ténben szigorú kommunizmus érvényesül den az államé: a gyárak, a műhelyek föld. Az állam az egyetlen termelő. St: tikaik feljegyzésekből állapítják meg, minden cikkre milyen arányú szükség eszerint határozza el azután a kormány melendő mennyiségét. A fő elv e téren: hogy először a nélkülözhetlent, aztán a nosat, végül a kellemeseket kell a szükségélegítés szempontjából figyelembe venni. Ási központi állam gyárakban meg végli ipar cikkek termelése, egy-egy kerület ségletei szerint a gépek és a munka mé tás által nyújtott gazdasági előnyöket keznek előnyösen fölhasználni, különös dot fordítva arra, hogy az egyik iparág s sikknak lehetőleg kezére járjon.

Epp ily észszerű a mezőgazdasági izer rendezése is. A talajt egyes majorságg művelik, pontos jegyzéket vezetve a sokról, a termés redményeiről, a földnyokról, úgy hogy a kormány a mezősági termelőképességről pontosan tájéka va van és a szükségletekről biztos adatok rendelkezésére. Ezen az alapon s meg a gabona termelés arányait.

A munkaerők beosztása egyszerű és ötes. Hivatását minden ikáriai szabadot laszthatja meg. Az állam viszont, mint dülő munkaadó, tisztában van a munkáányval, vagy bőséggelel és ezért minden é gen listát tesz közzé, amelyen tudtul hogy helyenként mekkora munkaerő szü let forog fenn. Ha túlsókan jelentkezik lahog, akkor csak a legkiválóbbakat alkai hatók, a képességekről pedig felvételi vi latok útján szereznek tudomást. A töb nek más körben kell érvényesülnökök.

A gyárak és majork termékeiből és termeléshez szükséges rész tartható vi a többi a köztraktárba jut s az igények légitésével a termék az állam tulajdor marad, amely azután eladja külföldre, becseréli idegen termékekkel. A nyilvánó házakból minden polgár ingyen kap ar amennyi megélhetéséhez okvetlenül szí ges.

Minden ikáriai — férfiak tizennyole koruktól hatvanig, nők tizenhétöl ötven valami foglalkozást tartoznak úzni telen hat, nyáron hét órán át. A kellemetlen, tátlán, vagy megerőltető munkát Cabet sadalmában gépek végzik. Amde Cabet, a hogy rendszere általában nincs sok tekim a valóságos életviszonyokra és a lehetőse re, akképen ezen gépezetek leírását sem Az összes háziatendők az asszonyok váll nehezdednek, mert Ikaráriában a család im len vala még. A nő helyzete Cabet ideálie sadalmában általában nem mondható kö zönek. Cabet ugyanis a házasságot ép szent és sérthetetlen, mit a polgáritásad jogi és erkölcsi felfogásában. Amde C még tovább megy, amenyiben a házasság bonthatatlanságát kívánja és a házassá mindenkire nézve kötelezővé kívánja tes

A kommunizmust azért követeli C mert szerinte az emberek mindegyenök vel a természet is osztatlanul juttatja ad nyait az egész emberiségnek. Mindam Cabet óva int az ikarizmus túlságosan mos megvalósítását és átmeneti intéz seket kíván a birtokosok és tökések kímé re. Különösen ajánlja e célra az egyeni kösödési jog meg szüntetését, hogy éze uton azután minden ingó és ingatlan vag az állam, illetve a társadalom fehatóság juthasson.

Cabet állam tegényében foglalt kívánha később kiegészítést nyertek egy amerika nak. Edward Bellamynak. Kozsmerés bea.

Hát tudja meg, mikor Kovácsnál voltam, akkor is meg kellett tenni, tudja meg na, különben kidobott volna. Ki? — Az üzletvezető, Schwarz, az a fekete bizonyos De nemcsak énvelem, a többi lányokkal is. Hár a másik probirnamzelm? — Azt is. — És nem mondtál... — Nem mondtam! Akitem, hogy nem kapok... — Hissz emlékszik a yám, hogy oda is mi-lyen nehezen jutottam be. Azt hiszi anyám, nem szírtam én, amikor szemtelenkedni kezd-tek velem? De még a lányok is kinevették, csúfolták, hecceltek, per-z-s, mert egyik olyan volt mint a másik és irigyletek rám, hogy én még ártatlan voltam... Aztán, aztán szent lett a barátság. Nem bántottak, nem szekiroztak.

Jaj, de gonoszak az emberek, jaj de gonoszak! Csak jönné is már egy istenitelt! — De, nem baj anyám, ne sirjon... Ott nem kaptam semmit és még fenyegettek is. Itt legalább keresek. Na, ne sirjon. Akkor rögtön megyek.

A két gyerek figyelni kezdett; nem értették a beszéd vonatkozásait és értelmetlenül bámultak föl Zsuzsira, hol az anyjukra. Zsuzsi pedig folytatta.

Van ruhám, van pénzem — ugy-e most elfogadja? Legalább kiméli magát egy kicsit — szolt, miközben megcsókolta az asszony könnyes, koravén arcát és átölelték egymást. — Nézzé, a multkor vettem azt a kabátot; negyven forint volt, vettem kalapot, boát. Annyi ruhám van már, hogy sok. Majd hozok Mariának is, át lehet alakítani... Na, ne sirjon anyám — kérlette újra és meghalkította a skavaikt.

S látna csak, milyen nagy urak járnak oda. Olyan elegáns vendégeim vannak. Csúnya cillínderes ur... — Tan még el is veheti valaki — képzeldő-ött az anyja.

Hogyne! — mondta Zsuzsi nagy bizako- dással.

Az özvegy hallgatott. A süteménynek nyoma sem volt már, a narancs is elfogyott mind, de még az ize is elveszett már a szájból: nem élesztette a végait, nem emlékezett a jókra, melyekért érdemes élni a bűcsületet áldoz- ni. Erősen esteledett és az árnyékkal, mely rá- juk borult a kis szobában, újra csak a kétség, a vigasztalanság lett urrá rajta.

Ebbe csak az apád, minden másképp len- ne. Zsuzsi elfordította a fejét, kinézett a homálya és a nagy csöndben így szolt: — És ha élné? — Az özvegy nem felelt.

Lehet, hogy már férjhez mentem volna, lehet, férjhez adott volna és... lenne már vagy négy-öt gyermekem... egy csomó, éhes gyerek.

"SYROCCO"-NAK.

New Brunswick van egy "tudós" pap, a ki a hazai csatlakozott reformatusokat vezeti, a kinek a neve, "Syrocco" vagyis forró, nedves délkeleti szél, amely szél Alsó-Olaszországban szokott leginkább fujdogálni, de ez a szél ide került valahogy Brunswickra, és itt fujdogál- ja tudományát a szocialistákra. Hanem, ő uram bocsásd: mindjárt el is felejttem, hogy hogy hívják őt voltaképeni nevén? — Hát Szabó Lászlónak, különben ösméri már őt az amerikai magyarság, ugyis mint híres "költő", ugyis mint "újságíró". Az Amerikai Magyar Népszavában is sokszor olvashatják szellemesen megírt újságírkait. Az említett lep 32-ik számban is ir egy kritikát Petőfi Apostol című költeményéről, és a Pallas fele Lexiconból kieszdedt kifejezések özönét haszná- lja. Szabó ur — Szabó ur: Tant the bunt pour une omelette! — A mi a szimmi átírás- sának kritikaiját illeti, arra nem szándékozm kitérni, ezen soraim megírásánál. Most csak azt akarom Szabó urnak megmagyarázni, hogy az "a hangos és örökös áskálódo és pisz- kolódó hetvenkedést" melyet ő is megvet — őn is eszeleksi és sokszor fülemmel hallottam, hogy ha kiáll és nekiereszti szavát egy kanász hölgyrel vetekszik, a mi pedig az olyan "szo- cializálást" illeti, kik a szocializmusból csak a rohadat anyagot faltak fel, míg a nemese- nymok mint őn — és az őn tarsai, — onok is a "Jézus tanájából csak a "rohadat anyagot fal- ták fel" — a "többit pedig vakon taposták", a játékról szölvé pedig, a mi Molnar Leo és a "többi dróton rángatott" szereplőket illeti, hát est a nagy közönségre biztok, nem pedig Szabó urra, a nagy közönség pedig kifogás- talannak találta minden tekintetben, mert műkedvelőtől többet várni nem is lehet, hogy pedig Szabónak (vagyis ahogy ő írja "Syrocco") nem tetszett, azt mi nagyon jól tudjuk, hogy miért... D-s.

ELVTARSÁK AGITALJATOK LAPUNK ERDEKÉBEN!

HIRDETÉSEK.

szavat alapszabályok szerinti vállalkozást.

M. Schreiber

férfi szabó 293 Lorain Ave. Clevelnd.

Telephone: C. 8450 W.

MATH. KLEIN

SALOON

Groceries and Provisions 2218-17 Chatham Ave., S. W. Cleveland, O.

ELVTÁRSÁK!

Ertesítem önöket, hogy San Franciscóból, a szűretől visszatérve, mindazon jó borokat szereztem be árusításra, mint amelyeket nálam eddig is élvezhettek.

A. Császár

A "CALIFORNIAHOZ"

423 E. 5th St. NEW YORK.

FIGYELEM MUNKÁSOK!

Aki tisztá valódi jó bort akar inni háziáson kérését magyar éteit akar enni az keresse fel

SZABO VILMA

PRIVAT ÉTTERMET ÉS BOROZÓJÁT. Egy gallon bor 1 dollár, poharanként 5 cent. 264 East 69th St., NEW YORK

Dr. Herbst Lajos

fogorvos 323 E. 4th Str. Avenue C és D között. New York

KÉRJEN ARJEGYZÉKET

400 drb. 65 centes új dupla magyar lemezű, 26 centes új hangszóró, repülő, kotta, olvasókönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, pipa, gyűrű, szendvics és más házi cikkek. Olcsó, borszerű, szép és hangzók.

Öcske gépet becsordok. Vidékre pontos kiszállítás!

FAZEKAS LAJOS

328 E 78 St. New York

Dr. KAPOSSI-féle

hajnövesztő az a legújabb fejbőrkezelés és a hajgyökerek táplálása. Dr. Kaposy-féle

hajnövesztőt

1 üveg ára 50 cent, 3 üveg \$1.25 Kapható csakis

Roth Sámuel

GYÓGYSZERTÁRÁBAN, a Megváltóhoz 125 AVENUE A, Cor. 8th Street New York

Postaköltség üvegenként 10 cent.

Telephone 1897 Orchard

Dr. DIEBER E. LAJOS

magyar fogorvos 383 EAST EIGHT STREET.

Avenue C. és D. között, NEW YORK

A Munkás Betegsegélyző Sz. A Munkás Betegsegélyző és szociális ügyekért. A Munkás Betegsegélyző és szociális ügyekért. A Munkás Betegsegélyző és szociális ügyekért.

Dr. TÖRÖK MIKSA

Gyakorló orvos és sebész. A "College of Medicine and Surgery" orvosi akadémiájának tanára. A "College of Medicine and Surgery" orvosi akadémiájának tanára.

A West Side-Chicago Dispensary volt rendel. orvos. A West Side-Chicago Dispensary volt rendel. orvos.

891-909 W. 12th St. CHICAGO, ILL.

Recepció: 10-12 óra, este 6-8-ig. Recepció: 10-12 óra, este 6-8-ig.

Recepció: 10-12 óra, este 6-8-ig. Recepció: 10-12 óra, este 6-8-ig.

Recepció: 10-12 óra, este 6-8-ig. Recepció: 10-12 óra, este 6-8-ig.

Recepció: 10-12 óra, este 6-8-ig. Recepció: 10-12 óra, este 6-8-ig.

APOLIN SZALONJA

Az allianse-i magyarság közkedvelt találkozó helye. Bel- és külföldi borok kaphatók. 209 S. LIBERTY ALLIANCE, C

SZABÓ ISTVÁN szalonos

ujonnan épült nagy terme legalkalmasabb egész Burnside-on gyűlések, bálók, lakodalmak tartására. Chicago, Ill. 9400 Cottage Grove Ave.

Dr. CHARLES S. SALMON

CHICAGOI MAGYAR ORVOS IRODÁI: 6304 Ashland Ave. 3700 S. Halsted St. Phone Wentworth 8868 Phone Yards 1579.

HALLÓ! HALLÓ!

Figyelem munkástársak! 91 First Ave alatt, az 5-6 utcák között, New York, a DEBRECEN című étterem és szálló csárdában mindenkor jó étellel és itallal szolgál BUSEK tulajdonos. Szíves pártfogást kér. Ingyenes elhelyezés.

Magyar Kávéház és Billiard-Terem GÁSPÁR KÁROLY 529 East 54-ik utca, Avenue A és D között, New York.

PÉNZT AZ Ó-HÁZÁBA KÜLDENI SÜRGŐNYILEG VAGY GYOR.SHAJÓN PÉNZT BETÉTRE ELHÉLYEZNI ITEN VAGY BÁRMELY Ó-HAZAI BANKNÁL HAJÓ ÉS VASUTI JEGYKET AZ ÖSSZESEN VONALAKRA VÁSÁROLNI ÉS KÖZJEGYZŐI ÜGYET PONTOSAN ELINTÉZNI LEGJOBB ÉS LEGAJÁNLTOSABB KISS EMIL BANKÁRNÁL 104 SECOND AVE., NEW YORK. PONTOS ÉS FELTÉTELEN MEGBIZHATÓ KÉRJEN ARJEGYZÉKET

Tel. 5806 Lenox.

MAGYAR VIRAGÜZLET

LOUIS MENDELSONN

1341 2nd Ave. a 70-ik és 71. utcák között

Elvállal mulatsági dekorációk, lakodalmi csokrok, menyasszonyi koszorúk és temetkezési munkák elkészítését.

JOHN NEMETH

New York állam törvényei szerint bejegyezve. 457 Washington St. New York

Sürgönyileg

küldi a pénzt

két nap alatt

A különbség néhány cent; a küldő előnye óriási!

IRJON NYOMTATVANYOKÉRT. NEMETH JÁNOS v. cs. és kir. konzuli ügyvivő, President. Levélcim: JOHN NEMETH, 457 WASHINGTON ST. NEW YORK, N. Y.

DEUTSCH BROS. BANKÁROK 319 E. HOUSTON ST. NEW YORK

HAJÓ ÉS VASUTI JEGYEK PÉNZKÜLDÉSEK ÉS ÓHÁZAI OKIRATOK ELINTÉZÉSÉRE LEKLIHMERETESEN ELVÉGEZUNK 319 E. HOUSTON ST. NEW YORK

Figyelem! Magyarok! ELSŐ MAGYAR FEHÉR KERESZT GYÓGYSZERTÁR CLEVELANDON cor. W. 25th St., és Lorain Ave.

A magyarok b. párt fogását kéri a tulajdonos.

KISS ERNŐ a legnépszerűbb magyar bankár Clevelandon, saját házában levő új helyiségébe költözött. 2050 WEST 25th STREET az új helyiség címe. Az egyedüli magyar bankár Clevelandon, aki sürgönyileg küld pénzt az óházába. Hajójegyek minden vonalra. Jogügyi és közjegyzői iroda. DR. KIRÁLY LÁSZLÓ BÉLA

magyar orvos

209 UNION ST., SO. SHARON, PA. South Sharon egyik legmegbízhatóbb orvosa. Beszél magyarul, németül, angolul és tótul. A családok szíves figyelmébe ajánlja magát. Chicago legmegbízhatóbb nőruhakereskedése: Blue Front Cloak and Suit Store 1316 MILWAUKEE AVENUE Magyar üzlet.

Blue Front Cloak and Suit Store

Remekbe illő menyasszonyi ruhákat nagy választékban tart raktáron és rendelésre is készit. Ugyintén minden más egyéb női ruhákat is. Téli kabátok dus választékban rendkívül olcsó árakon. Próbálja meg egyszer és mindig ott fog vásárolni. Mindenféle nyelven beszél.

MONDOK ISTVÁN

4230 LEADING AVE., CLEVELAND, O. (a Goodfellow Hallal szemben.) Baromfi és tojás minden időben kapható egy a háznál, mint a marketen. Kérem a magyarság szíves pártfogását.

Chicago Magyar Orvos

Dr. Löwinger Ernő az összes orvosi tudományok tudora 1858 GRAND AVE., CHICAGO, ILL. Rendelő órák naponta reggel 9-től 11-ig, délután 5-től este 8-ig. Vasárnap d. e. 9-től 12-ig. Telefon szám: Seeley 2904.

Dr. Löwinger Ernő

az összes orvosi tudományok tudora 1858 GRAND AVE., CHICAGO, ILL. Rendelő órák naponta reggel 9-től 11-ig, délután 5-től este 8-ig. Vasárnap d. e. 9-től 12-ig. Telefon szám: Seeley 2904.

Rizsák János

közjegyző, pénzzállító és váltóüzlete 127 2nd St. Passaic

PÉNZT a legpontosabban, a lehető leggyorsabban küld az óházába. HAJÓJEGYKET Európába és Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el. Az utasokat személyesen kikérem a hajóhoz. Fiókiüzletek: So. Bethlehem, Pa. Alpha, N. J. Wharton, N. J. Franklin Furnace, N. J. Magyarországi üzlet: VII. ker., Király-utca 102, Budapest.

Molitorisz József

SZALONJA, ÉTTERME ÉS KÁVÉHAZA 246-3rd STREET, PASSAIC, N. J. Jó magyar konyha; finom sörök és importált italok. Bálókra és lakodalmakra alkalmas helyiség díjtalanul áll a t. közönség rendelkezésére. Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szervezett munkások, azt pártoljátok, aki titeket pártol.

Spiegel Miklós

Magyar gyógyszerész. Hazai gyógyszerek főraktára. 156-5th STREET, ELIZABETH, N. J.

A legújabb importált fonografot ingyen kapja mindenki

Nem kívánunk öntől egyebet, csakhogy ismerősei között e dohányt és cégünket ajánlja. Ezen fonográf a legtartósabb anyagból van készítve, nagy nickelzett trombitával s tiszta, ezüst csengésű hangja van. E fonográfal saját lakásán kellemesen elszórakozhat, mert azt felhúzza, a szebbnél szebb operák és operettek részleteit hallgathatja meg. E hangszer mellett nem unatkozhat s az idő úgy önnék, mint hozzátartozóinak kellemesen fog elmúlni. Fonográfunk a mai fonográfok legjobbjainak egyike. E fonográfot mi ingyen adjuk. Küldjön be egy rendelést \$6.00 áru valódi orosz dohánnyra, mellékeljen leveléhez 50 centet levélbélyegben, mint előleget s a fennmaradó 5 dollár 50 centet az Express Company-nak fizesse, mikor a csomagot önnék szállítják. Ez oly egyszerű és oly ajánlat, hogy mindenkinek ajánljuk, hogy ezen ritka alkalmat megragadja s a rendelést nekünk beküldje. Meg vagyunk győződve, hogy meg lesz elégedve.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO Co. Dept. 3 115 East 7th Street, New York City. Küldje be rendelését mielőbb, a míg a készlet tart.

COMMERCIAL

Caffe and Restaurant

Kitünő magyar konyha. Importált bel- és külföldi borok. Hölgyek részére külön étterem. Pontos kiszolgálás. A magyarság b. pártfogását kéri Weiss Arnold, tulajdonos.

Dr. A. B. WALLACE FOGORVOS

Foghuzás fájdalom nélkül. — Biztos és sikeres munka. A posta épületében, SO. SHARON, PA. Rendelő órák: D. e. 9-től 12-ig; d. u. 1-től 6-ig, este 7-től 8-ig.

Dr. S. Goldman

egyedüli HAZAI MAGYAR ORVOS volt csász. és kir. katonaoorvos 406 Grand St., PITTSBURG, PA. Telephone P. & A. Main 883. Gyógyít mindenféle gyógyítható betegséget gyorsan és biztosan a legszigorúbb titoktartás mellett. Nem csinál humbugot, nem küld orvosságot utánvétel mellett, anélkül, hogy azt kérné tőle. Nem hirdet álarcképeket és hamis bizonyítványokat. Minden betegségükben bizalommal forduljanak dr. S. Goldmanhoz. Irodai órák: naponta délelőtt 9-től eset 6-ig. Vasárnap reggel 9-től 12-ig.

„UJ VILÁG”

KÁVÉHAZ ÉS VENDÉGLŐ 1567 SECOND AVE., NEW YORK (81 és 82-ik utcák között.) J. Nagy, tulajdonos

Jó magyar konyha. Figyelmessé kiszolgálás. A bádógosok, szerelők és famunkások gyűlésező helye. — Kéri az elvtársak támogatását. Tel. 37-J.

Molitorisz József

SZALONJA, ÉTTERME ÉS KÁVÉHAZA 246-3rd STREET, PASSAIC, N. J. Jó magyar konyha; finom sörök és importált italok. Bálókra és lakodalmakra alkalmas helyiség díjtalanul áll a t. közönség rendelkezésére. Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Szaladok találkozó helye. Előzékeny kiszolgálás. Minden szombat este táncvigalom. Vidékieknek bármilyen ügyben szívesen adok utbaigazítást. FIGYELEM! Szíves figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifortt szőlőlé gallononként és poharanként kapható. SEPELYA MIHÁLYNÁL 515 East 6th Street New York City Az Ave. A és B között.

Legújabb olvasmányok

MOST ÉRKEZTEK